

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2026-904

25.8.2026

If Skadeforsikring NUF

Bilansvar

Forbikjøring – unnvike kollisjon – grovt uaktsomt – oppreisningserstatning – skl. § 3-5 – bal. § 4.

Skadelidte var involvert i en trafikkulykke. Skadevolder kjørte lastebil, og skulle foreta forbikjøring av en annen lastebil på en rett veistrekning i slak oppoverbakke med en sving i enden. Skadelidte kom kjørende i motsatt retning. På vei ut av svingen måtte han kjøre ut i grøften for å unngå frontkollisjon. Etter hendelsen hadde skadelidte smerter i rygg og kne, samt psykiske plager. Foretaket avsto skadelidtes krav om oppreisning under henvisning til at skadevolder ikke hadde opptrådt grovt uaktsomt. Saken reiste spørsmål om skadelidte hadde krav på oppreisningserstatning. Nemnda bemerket at det kreves ekstra stor grad av aktsomhet av førere av vogntog/ lastebil på grunn av det store farepotensialet. Den konkrete forbikjøringen måtte anses som risikofyllt, ettersom det var snakk om tunge store kjøretøy og forbikjøring i oppoverbakke. Etter en konkret vurdering fant nemnda at skadevolder hadde opptrådt grovt uaktsomt. Nemnda ga skadelidte medhold.

Saksfremstilling

Skadelidte, fører av personbil, var involvert i en trafikkulykke i februar.

Av politidokumentene fremkommer at skadevolder kjørte lastebil, og forsøkte å foreta forbikjøring av en annen lastebil på en rett veistrekning i slak oppoverbakke med en sving i enden. Da svingen nærmet seg møtte han skadelidte i motsatt kjørefelt, som kjørte ut i grøften for å unngå kollisjon. Det fremkommer videre av politidokumentene at høyrekurven var «"mørk", som vil si at man ikke har anledning til å se utgangen av den. Det er altså mulig at føreren av personbilen ikke har sett noen av vogntogene før han var ferdig med kurven.» For øvrig var opplyst gode kjøreforhold, og fartsgrensen på stedet var 80 km/t.

Til politiet forklarte fører av det andre vogntoget at han hadde varslet ved å blinke til venstre for å signalisere at vogntoget ikke skulle kjøre forbi, men at skadevolder likevel hadde forsøkt forbikjøring. Han antok videre at forbikjørende vogntog på grunn av antatt tung last ikke hadde greid å kjøre forbi han. Han anslo at det var 20-25 meter mellom forbikjørende lastebil og personbilen, da denne kjørte av veien.

Skadevolder forklarte til politiet at det andre vogntoget hadde kjørt veldig sakte, samt signalisert at han kunne kjøre forbi, men at vogntoget hadde øket farten da han forsøkte å kjøre forbi det. Da skadevolder så personbilen tenkte han at avstanden var såpass stor at de begge ville greie å stoppe om de reduserte farten, men personbilen kjørte av veien, tilsynelatende uten å senke farten.

Skadelidte forklarte i avhør 17.3.23 at han dagen etter ulykken oppdaget smerter i ryggen og i kneet og oppsøkte lege. Han opplyste også at han kjørte i 80 km/t og at han sjelden kjørte over fartsgrensen. Smertene i ryggen skal ha blitt borte etter omlag 14 dager, men skadelidte ble i

samme tidsrom henvist til psykolog grunnet søvnproblemer og fare for posttraumatisk stresslidelse som følge av ulykken.

Skadelidte ble i april 2023 operert som følge av en meniskskade i kneet som skal ha blitt påført i trafikkulykken.

Den 12.9.23 avgjorde politiet saken med forelegg mot skadevolder for brudd på veitrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3. Skadevolder vedtok forelegget 18.9.23.

Skadelidte fremmet 28.5.25 krav om oppreisningserstatning etter skl. § 3-5 til foretaket. Foretaket avslo kravet.

Skadelidte har i det vesentlige anført at vilkårene for oppreisningserstatning etter skl. § 3-5 er oppfylt ettersom skadevolder har utvist grov uaktsomhet.

Skadevolder har blitt bøtelagt av politiet grunnet brudd på veitrafikkloven og har således i det minste handlet uaktsomt. Uaktsomheten må anses som grov da forbikjøringen var av særlig høy risiko når man ser hen til kjøretøyenes størrelse og fart, samt at forbikjøringen skjedde i en oppoverbakke.

Foretaket har i det vesentlige anført at det ikke er mulig å påvise at skadevolder har utvist grov uaktsomhet etter skl. § 3-5.

Forbikjøringen var lovlig, og den foranliggende lastebilen ga klarsignal til at skadevolder kunne kjøre forbi. Det var et langt oversiktig veistykke, god sikt og gode kjøreforhold. Det var heller ingen skilting eller merking på bakken som tilsa at forbikjøring var forbudt eller frarådet. Forbikjøringen ble farlig fordi lastebilen foran ikke slapp skadevolder forbi og heller økte farten. Politiet har heller ikke ment at det var grunnlag for sterk bebreidelse av skadevolder. Skadevolder har vedtatt et forelegg etter veitrafikkloven, men denne hjemmelen rammer simpel uaktsomhet. Fart, samt avstand til skadelidte da han kom ut av svingen, er ikke mulig å fastslå og kan derfor ikke vektlegges ved vurderingen av om skadevolder har opptrådt grovt uaktsomt. På denne bakgrunn er det ikke sikkert det var nødvendig for skadelidte å kjøre ut i grøften. Det er videre ikke mulig å fastslå skyld på grunn av sprikende forklaringer og manglende tekniske undersøkelser.

Foretaket viser også til at det ikke kan vektlegges at forsikrede godtok forelegg for brudd på vtrl. § 3. Ved forelegg er det ikke vurdert noe skyldgrad. Ettersom hverken politiet eller påtalemyndigheten fant grunnlag for å ilegge førerkortrestriksjoner, kan ikke skadevolders handlemåte anses som grovt uaktsomt. Oppsummert anfører foretaket at det ikke foreligger tilstrekkelige konkrete og objektive holdepunkter for å fastslå at skadevolder har handlet grovt uaktsomt. Forholdet utgjør i høyden en kortvarig handling som ikke var annet enn en beklagelig feilberegning.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om skadelidte har krav på oppreisningserstatning, herunder om skadevolder handlet grovt uaktsomt, jf. skl. § 3-5, jf. bal. § 4.

Etter bal. § 4 annet punktum er "trygdelaget" ansvarlig for oppreisning for ikke økonomisk skade når skadevolder har utvist grov uaktsomhet, jf. skl. § 3-5. Det kreves et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte for at en handling eller en unnlattelse skal anses som grovt uaktsomt, jf. Rt-2004-499, se avsnitt 32 og Rt-2009-6 avsnitt 49. Det må dreie seg om en opptreden som er sterkt klanderverdig, hvor vedkommende altså er vesentlig mer å klandre enn der det er tale om alminnelig uaktsomhet, jf. Rt-1989-1318.

Om en skadevolder har handlet grovt uaktsomt vil måtte avgjøres etter en helhetsvurdering der momenter som skadepotensiale, fart, trafikkbilde og handlingsalternativer kan være relevante, jf. bl.a. FinKN-2022-377. Høyesterett har i Rt-1997-13 lagt til grunn at det kreves ekstra stor grad av aktsomhet av førere av vogntog/lastebil, da de utgjør et stort farepotensial.

I aktuelle sak var skadevolder fører av lastebil. Det er tale om en forbikjøring av en annen lastebil. Nemnda legger til grunn at lastebilen skadevolder skulle kjøre forbi var over 25 meter lang, og tungt lastet, slik at den kjørte sakte. På grunn av disse forholdene måtte det beregnes ekstra tid til å foreta en forbikjøring. Det innebærer også at det må beregnes tid til å opparbeide tilstrekkelig fart for å foreta en forbikjøring, ikke minst når man selv kjører en tung lastebil i oppoverbakke. Nemnda legger etter dette til grunn at det er tale om en risikofylt forbikjøring der det kreves ekstra tid og god sikt, for å gjennomføre en forbikjøring på en trygg måte.

Det er uenighet mellom partene og motstridende forklaringer på flere punkter, herunder om hvilken fart lastebilene og personbilen hadde, om lastebilen foran ga skadevolder klarsignal til å kjøre forbi eller om han ga signal om at forbikjøring ikke var trygt, hvor nærme skadevolder og skadelidte var hverandre da skadelidte kom ut av svingen.

Etter en konkret vurdering finner nemnda at skadevolder utviste grov uaktsomhet ved forbikjøringen. I vurderingen har nemnda tatt utgangspunkt i at det kreves ekstra stor grad av aktsomhet av førere av vogntog/lastebil da de utgjør et stort farepotensial.

Skadevolder har etter dette opptrådt grovt uaktsomt etter skl. § 3-5 og skadelidte har da krav på oppreisningserstatning.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Skadelidte gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Jon Einar Martinsen (bransjerepresentant) og Jan Christian Borvik (forbrukerrepresentant).